

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2006-2007

13 maart 2007

ONTWERP VAN DECREET

**houdende instemming met de overeenkomst
tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie
en de Federale Democratische Republiek Ethiopië
inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen,
ondertekend te Brussel op 26 oktober 2006**

INHOUD

	Blz.
Memorie van toelichting	3
Voorontwerp van decreet	11
Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen	15
Advies van de Raad van State	19
Ontwerp van decreet	23
Bijlage: BLEU-overeenkomst	27
– Nederlandse tekst	29
– Engelse tekst	41

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

ALGEMENE BESPREKING

1. Betekenis van de overeenkomst

De Vlaamse Regering staat positief ten opzichte van het sluiten van internationale investeringsakkoorden. Die zijn immers erg belangrijk voor Vlaamse investeerders in het buitenland. Een Vlaamse investeerder zal meer geneigd zijn te investeren in landen die niet de rechtszekerheid en politieke stabiliteit van de OESO-landen hebben, als het politieke risico gedekt wordt door de Nationale Delcreditedienst. Voor de Nationale Delcreditedienst is het bestaan van een bilaterale overeenkomst voor de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen een belangrijke factor bij de beoordeling van een verzekeringsaanvraag voor een geplande Vlaamse investering in het buitenland. Deze dienst kan dan immers een eventuele actie tegen of regres op de overheid van het gastland in geval van schade ondernemen. Zij kan alle investeringsvormen verzekeren.

Hoewel buitenlandse investeringen doorgaans al beschermd worden door nationale wetgevingen, biedt een bilateraal verdrag bijkomende waarborgen wegens de voorrang van het internationaal recht op het interne recht van een staat.

De bilaterale BLEU-verdragen ‘inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen’ bevestigen onder meer het principe dat investeringen slechts kunnen worden onteigend/beperkt in het partnerland als daartoe geldige redenen bestaan en als er een passende, efficiënte vergoeding wordt uitgekeerd, dat wil zeggen een vergoeding die kan worden gerepatriëerd. Ook de risico’s ‘oorlog’ en ‘opstand’ worden aangeraakt. De verdragen huldigen voorts de vrije transfer van de geïnvesteerde middelen en hun opbrengsten.

Ten slotte is in de verdragen een arbitrageregeling opgenomen voor geschillen die tussen een Vlaamse investeerder en de lokale overheid zouden kunnen rijzen over de toepassing van de beginselen van het investeringsverdrag. In dit verband wordt verwezen naar de arbitrage van het ICSID (International Centre for Settlement of Investment Disputes – Internationaal Centrum voor Beslechting van Investeringsgeschillen) of naar de regels van de

UNCITRAL (United Nations Commission of International Trade Law – Commissie van de Verenigde Naties voor Internationaal Handelsrecht). Ook werd een verwijzing naar de arbitrage van de particuliere geschillenbeslechtingorganen van de internationale Kamer van Koophandel te Stockholm en te Parijs opgenomen in de investeringsovereenkomst.

Deze investeringsverdragen zijn in principe vooral zinvol in landen met een hoge politieke instabiliteit/risico.

De overeenkomst vormt een gemengd verdrag

Dergelijke internationale overeenkomsten ten gunste van de bevordering en de bescherming van investeringen in het buitenland zijn verdragen in de zin van het volkenrecht of het internationaal publiek recht. Het zijn juridisch bindende en afdwingbare akten, onderschreven door volkenrechtelijke rechtspersonen, in casu drie onafhankelijke en soevereine staten en drie deelstaten met een grondwettelijk toegekende bevoegdheid om verdragen te sluiten. Die akten vormen de rechtsgrond voor rechten en verplichtingen in hoofde van die zes overheden en rechtstreeks in hoofde van investeerders op elkaars grondgebied. In overeenstemming met artikel 167, §3, van de Grondwet, worden alle verdragen gesloten door de daartoe bevoegde regeringen en aan hun parlementen ter instemming voorgelegd, vooraleer ze uitwerking kunnen hebben.

Het zogenaamde ‘gemengde’ karakter van de investeringsovereenkomsten die door de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie (BLEU) gesloten worden, werd op 4 mei 1994 vastgelegd in de Werkgroep Gemengde Verdragen (WGV), adviesorgaan van de Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid (ICBB). De ICBB heeft die beslissing op 4 april 1995 bekrachtigd. Zowel de gewesten als de federale overheid worden namelijk in principe bevoegd geacht. De overeenkomsten worden gemengde verdragen genoemd wegens de gezamenlijke bevoegdheidsuitoefening op het federale en het gefedereerde niveau.

De gewesten zijn bevoegd voor het economisch beleid, alsook voor het afzet- en uitvoerbeleid, overeenkomstig artikel 6, §1, VI, eerste lid, 1° en 3°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen (BWHI), zoals gewijzigd. De federale overheid blijft bevoegd voor de verzekering van invoer-, uitvoer- en investeringsrisico’s (artikel 6,

§1, VI, eerste lid, 3°, BWHI), het handelsrecht, het vennootschapsrecht en de regelgeving voor de vestiging van bedrijven met uitzondering van die in de toeristische sector (artikel 6, §1, VI, vijfde lid, 5° en 6°, BWHI).

Daarom bepaalt het eerste artikel van het bijgevoegde ontwerp van decreet dat het een gewestaangelegenheid betreft.

Het tweede en laatste artikel van het bijgevoegde ontwerp van decreet houdt in dat het Vlaams Parlement zijn goedkeuring verleent aan de voorliggende overeenkomst, zodat zij in werking kan treden na de instemming van al de betrokken parlementen en na de ratificatie door de federale overheid en door het partnerland.

2. Schets van het partnerland

Economische gegevens

De federale republiek Ethiopië wordt sinds mei 1991 door het Ethiopian People's Revolutionary Democratic Front (EPDRF) bestuurd. In 1994 kreeg het een grondwet en de eerste verkiezingen met meerdere partijen werden georganiseerd in 1995. Er leven 74,7 miljoen mensen in Ethiopië.

Op 24 mei 1993 werd Eritrea – de meest noordelijke provincie – onafhankelijk. De vredesovereenkomst van 12 december 2000 maakte een einde aan het grensconflict tussen beide staten. Toch is er nog een lange weg te gaan naar de normalisatie van hun relatie.

De economie kampt nog steeds met de naweeën van het conflict met Eritrea en de overgang van een oorlogs- naar een vredeseconomie. De hoge militaire uitgaven gingen ten koste van investeringen in de infrastructuur en de sociale sectoren. Het begrotings- en het financieringstekort liepen hoog op en bedreigden de macro-economische stabiliteit die was ontstaan in de periode 1992-1998. Het imago van Ethiopië als potentiële handelspartner en investeringsland liep zware klappen op. Toch zijn er tekenen van herstel merkbaar. Herstructurering en diversificatie vormen een gigantische uitdaging waarbij buitenlandse hulp absoluut noodzakelijk is.

Landbouw is goed voor 43% van het BNP, voor 63% van de uitvoer en voor 80% van de tewerkstelling. De landbouw, die zo vitaal is voor de overleving van de

bevolking, wordt vaak getroffen door perioden van grote droogte. Drie voedselcrissen teisterden Ethiopië: in 1974, 1984 en 2003. Het landbouwland wordt bovendien nog met achterhaalde technieken bewerkt. De regering ontvouwde dan ook een aantal plannen om de landbouw te versterken en te beschermen tegen de nefaste droogten: onder andere de 'Rural development strategy', 'Food Security Strategy' en 'Agricultural-development-led Industrial Strategy'. De afhankelijkheid van koffie maakt Ethiopië bovendien zwak op de internationale wereldmarkt. Het is het belangrijkste exportproduct van Ethiopië, samen met andere landbouwgoederen zoals levende dieren, huiden, oliezaden, katoen, granen, bloemen, groenten.

De industriële sector – waaronder voornamelijk kleine en middelgrote producenten, ambachtelijke ondernemingen, mijnbouwbedrijven, bouwfirma's, elektriciteit- en waterondernemingen – vertegenwoordigt zo'n 12% van het Ethiopische BBP.

De dienstensector, waaronder horeca en toerisme, transport, communicatie, sociale dienstverlening, handel enzovoort, neemt 45% van het BBP voor zijn rekening.

De economische groei in Ethiopië is onder meer afhankelijk van de prijs van koffie op de wereldmarkten en van de wisselkoersverhouding tussen de US dollar en de Euro. In 2002-2003 was er een negatieve groei onder andere door de ineensstorting van de wereldkoffieprijs. De groei van het BBP bedroeg 11,3% in 2004, en 8,9% in 2005. De inflatie bedroeg in datzelfde jaar 2005 6,8%, wat zeer behoorlijk is gelet op het feit dat Ethiopië behoort tot de minst ontwikkelde landen (MOL). In 2003 bedroeg de inflatie nog 15,1%.

Buitenlandse handel

De belangrijkste klanten van Ethiopië zijn Duitsland (15,5%), China (10,5%), Japan (8,5%), Saoedi-Arabië (6,9%), Djibouti (6,8%), Zwitserland (6,4%), Italië (5,9%), USA (5,5%) en Nederland (4,2%). Voornaamste exportproducten zijn in dalende volgorde van belang: koffie (42,6% van het gehele exportpakket), oliezaden, qat (soort verdovend middel), dierenhuiden, goud, peulvruchten, fruit en groenten, vlees en vleesproducten, granen.

De belangrijkste leveranciers aan Ethiopië zijn Saoedi-Arabië (14,7%), China (12,6%), USA (12,4%), India (6,7%) en Italië (4,6%). Voornaamste invoer-

producten zijn voedingsmiddelen, levende dieren, petroleum en van petroleum afgeleide producten, chemische producten, machines, motorvoertuigen, granen en textiel.

De Europese Unie is de belangrijkste handelspartner van Ethiopië. Achtendertig procent van de invoer in Ethiopië is afkomstig van de EU, en circa 45% van de uitvoer van Ethiopië is bestemd voor de EU.

De handelsbalans is ernstig deficitair.

Sociale gegevens

Ethiopië is een van de armste landen (behoort tot de categorie van de Minst Ontwikkelde Landen). Ethiopië staat op de 170ste plaats (op in totaal 177 landen) op de Human Development Index van de VN en behaalt daarmee een trieste score.

Ruim 12 miljoen inwoners (op een totale bevolking van circa 75 miljoen) kampen met ondervoeding. Ongeveer 3,5 miljoen mensen – vooral kinderen – zijn er zeer ernstig aan toe. Volgens het VN-kinderfonds UNICEF kampen twee van de drie kinderen met een of ander gebrek als gevolg van chronische ondervoeding. Bijna één op de tien baby's sterft vóór zijn eerste verjaardag. Volgens de Wereldbank bedraagt de kindersterfte 117 op 1000. Gevreesd wordt dat de hongerdood, die in 1984-1985 ruim een miljoen slachtoffers eiste, opnieuw zal toeslaan.

Door de slechte sociaal-economische toestand hebben de meest kwetsbare groepen bijna geen toegang tot gezondheidszorg. Ethiopië heeft de hoogste tuberculosecijfers ter wereld en ook aids neemt snel toe. Slechts 30% van de kinderen gaat naar school en het analfabetisme is zeer groot.

Mensenrechten

De regering streeft een verbetering van de mensenrechtensituatie na maar alles verloopt zeer langzaam. De politiediensten treden gewelddadig op tegen betogers en tegen leden en sympathisanten van oppositiebewegingen. Willekeurige arrestaties komen veelvuldig voor en de toestand in de gevangenissen is slecht. Volgens de niet-gouvernementele organisatie (ngo) Human Rights Watch (HRW) verkiezen de internationale donoren te zwijgen over de schendingen van de mensenrechten. Zij willen de broze, relatieve vrede steunen in een woelige regio. Bovendien

willen zij ook niet de Ethiopische medewerking verliezen in de strijd tegen het terrorisme.

In zijn rapport 2003 zegt Amnesty International dat de politie meer dan 230 betogers doodschoot in het zuidelijke Oromia. Daarnaast wordt nog melding gemaakt van folteringen, verkrachtingen, executies, arrestaties van journalisten en critici en langdurige gevangenschap zonder vorm van proces. In verschillende gevallen werd de doodstraf uitgesproken maar er werden geen terechtstellingen gemeld.

De perswet, waarin drie zaken verboden zijn, namelijk het tegen elkaar opzetten van verschillende nationaliteiten en/of godsdiensten, het oproepen tot geweld en het verspreiden van porno, wordt door de overheid strikt geïnterpreteerd. Journalisten worden regelmatig voor korte tijd opgepakt.

Buitenlands (handels)beleid

Ethiopië is lid van Comesa, 'Common Market of Eastern and Southern Africa', opgericht in 1993 en in werking getreden in 1994. Volgende landen zijn lid: Angola, Burundi, de Comoren, DR Congo, Eritrea, Ethiopië, Kenia, Libië, Madagascar, Malawi, Mauritius, Namibië, Uganda, Rwanda, de Seychellen, Sudan, Swaziland, Tanzania, Zambia en Zimbabwe. Deze twintig landen wensen samen te werken in Comesa op volgende terreinen: handels- en douanevereenoudiging, transport, communicatie, energie, monetair en financieel systeem, landbouw, economie en op sociaal vlak. Na tien jaar bestaan is er evenwel op het vlak van de handel niet veel gerealiseerd wegens de tarifaire en niet-tarifaire belemmeringen, niet-inwisselbaarheid van de munten onderling, zware vergunningsprocedures en dergelijke meer. Niettemin worden onderling wel preferentiële tarieven toegekend.

Ethiopië is daarnaast ook lid van IGAD: Intergouvernemental Authority on Development, een Oost-Afrikaanse organisatie die al in 1986 werd opgericht met als oorspronkelijk doel samen de gevolgen van de droogten te bestrijden. Leden zijn, naast Ethiopië, Djibouti, Eritrea, Kenia, Uganda, Sudan en Somalië. Midden de jaren negentig werd IGAD een vehikel voor politieke dialoog en regionale veiligheid met drie prioriteiten: conflictpreventie, infrastructuurontwikkeling, voedselveiligheid en leefmilieubescherming.

Ethiopië is ook lid van African Union, organisatie bestaande uit 53 Afrikaanse staten, opgericht op

9 september 1999, met als doel onder andere de solidariteit onder Afrikaanse staten bevorderen en de negatieve gevolgen van de kolonisatie en apartheid bestrijden.

Ethiopië is partij bij de partnerschapsovereenkomst van Cotonou tussen de EU en de landen van Afrika, de Caraïben en de Stille Oceaan (de zogenaamde ACS-landen). Op 24 augustus 2006 werd een ontwerp van Economisch Partnerschapsakkoord (EPA) onderhandeld tussen de Europese Unie en Ethiopië, Burundi, de Comoren, DR Congo, Djibouti, Eritrea, Kenia, Madagascar, Malawi, Mauritius, Uganda, Rwanda, de Seychellen, Sudan, Zambia en Zimbabwe. Dit EPA moet de handelsovereenkomst worden tussen de EU en de ondertekenaars ter vervanging van het huidige handelsluit van de overeenkomst van Cotonou, dat in 2008 afloopt. De nieuwe EPA zou dus in 2008 in werking moeten treden. Onder het algemeen preferentieel systeem kent Ethiopië ook een bevoorrechte markttoegang onder andere in de USA, Canada, Zwitserland, Noorwegen en Japan.

Ethiopië ontvangt een omvangrijk gamma van hulp van vele donors, waaronder tal van internationale organisaties, landen en groepen van landen en ngo's, niet in het minst van de Europese Unie, gezien de extreme armoede en honger waardoor het land wordt geteisterd. Gedurende vele jaren was Ethiopië van de ACP-staten de meest bevoorrechte hulpontvangende partner van de EU. De EU-steun was vooral gericht op voedselhulp, wegen, water, voedselveiligheid en democratiseringsprocessen. De huidige focusstrategie van de EU voor Ethiopië zijn transport, macro-economische steun en opleiding voor economische hervormingen en voedselveiligheid. De Europese Investeringsbank liet zich evenmin onbetuigd (luchtvaart, textielindustrie, telecommunicatie).

Ethiopië heeft op 13 januari 2003 een aanvraag ingediend om lid te worden van de Wereldhandelsorganisatie en heeft de status van observator in de WTO.

Exportcijfers Vlaanderen - Ethiopië

De Vlaamse uitvoer naar Ethiopië is beperkt. Met een totaal van € 21,6 miljoen¹ nam Ethiopië in 2005 de 107ste plaats in op de lijst van Vlaamse uitvoerbestemmingen. Ten opzichte van 2004 betekent dit een stijging van de uitvoer van niet minder dan 79%. Belangrijkste uitvoerproducten zijn farmaceutische

producten (21%), elektrische machines (14%) en producten van de meelindustrie (10%).

Ethiopië was met € 6,8 miljoen² in 2005 de 121ste leverancier aan Vlaanderen (voornamelijk koffie wordt ingevoerd). Ook hier is een – minder spectaculaire – stijging ten opzichte van het jaar voordien, met 12,44%.

Investeringsklimaat

Ethiopië kent sedert 2 juli 2002 een investeringswetgeving met de Proclamation Act No. 280/2002 die bescherming biedt tegen privatisering en onteigening met een systeem van compensaties. Sinds 1995 (het regime van de EPDRF) is er geen geval bekend van onteigening. Ethiopië is zoals veel andere Afrikaanse landen lid van het 'Multilateral Investment Guarantee Agency – MIGA', dat deel is van de Wereldbank. MIGA verzekert onder andere het politieke risico van buitenlandse investeringen, verleent technische assistentie aan minder ontwikkelde landen om het investeringsklimaat te verbeteren en doet aan geschillenbeslechting in verband met investeringen via arbitrage. Ethiopië heeft ook het verdrag van de Wereldbank ondertekend 'Convention on Settlement of Investment Disputes between States and Nationals of other States ICSID'.

Op de ranglijst 'protecting investors in' van de Wereldbank ('doing business in') scoort Ethiopië voor de investor protection index in 2006 4,3 op een waardeschaal tot 10. Ter vergelijking: Egypte en Botswana kennen dezelfde score, Argentinië krijgt 4,7, Rusland 5,3; China 5; Filippijnen 3,3. Ethiopië scoort niet slecht om een zaak op te starten: 97ste plaats (Mozambique staat bijvoorbeeld op de 140ste plaats).

Ethiopië heeft met volgende landen een bilaterale investeringsovereenkomst gesloten waardoor de investeerders een hogere bescherming genieten: China, Denemarken, Italië, Koeweit, Maleisië, Nederland, Oostenrijk, Rusland, Sudan, Tunesië, Turkije en Zwitserland.

De Delcredere dienst deelt Ethiopië in onder het hoogste commercieel risico (categorie C) en ziet het als een middelmatig politiek risico (categorie '4' op een lijst tot 7).

¹ Op een totaal bedrag aan Belgische uitvoer van € 32,88 miljoen neemt de Vlaamse uitvoer 65,5% in.

² Op een totaal bedrag aan Belgische invoer van € 7,4 miljoen neemt de Vlaamse invoer bijna 91% in.

Het Ethiopian Investment Agency is de overheidsinstelling en 'enig loket' verantwoordelijk voor de bevordering, coördinatie en facilitering van buitenlandse investeringen, weze het alle mogelijke vormen van directe buitenlandse investeringen of joint ventures met een Ethiopische partner (regering of private firma).

Een minimum van 100.000 USD moet worden geïnvesteerd in een project waarbij de buitenlandse investeerder 100% eigenaar is van de aandelen (in cash of in natura) of 50.000 USD als er samen met een Ethiopische partner in zee wordt gegaan. Als geïnvesteerd wordt in domeinen zoals engineering, architectuur, boekhoudkundige projecten en auditing of diensten van consulting, is het minimumbedrag voor een 100% buitenlandse investering 60.000 USD, respectievelijk 25.000 USD met een Ethiopische partner. Geen minimumkapitaal is vereist als de buitenlandse investeerder 75% van zijn output exporteert en de opbrengsten opnieuw investeert.

Buitenlandse investeringen worden onder andere aangetrokken via een reeks fiscale aanmoedigingsmaatregelen zoals een volledige vrijstelling van invoerrechten en andere heffingen op invoer van kapitaalgoederen van investeerders evenals de onderdelen ervan, vrijstelling van omzet- en accijnsbelastingen, vrijstelling van betaling van de winstbelasting gedurende twee tot zeven jaar³ voor investeerders in sommige prioritaire sectoren (landbouw, nieuwe productiesector, landbouwverwerkende nijverheid). Verliezen opgelopen tijdens de periode van vrijstelling van winstbelasting kunnen worden overgedragen tot na die periode.

Sinds 1998 en vooral vanaf 2002 neemt het aantal buitenlandse investeringsprojecten aanzienlijk toe. Ethiopië kent dan ook een enorm potentieel aan vooralsnog niet-geëxploiteerde investeringsmogelijkheden. Sinds de vredesakkoorden van 2000 kent Ethiopië een relatieve economische en politieke stabiliteit die bevorderlijk is voor het investeringsklimaat. Verder is ook het inflatiepeil gematigd (6,8% in 2005). Het heeft een aanzienlijk binnenlands marktpotentieel van circa 75 miljoen inwoners met een bevoorrechte markttoegang tot de EU en de USA en andere markten. De productiekosten zijn erg laag, vooral arbeid is goedkoop. Ook het klimaat (behalve de uitzonderlijke droogten) en de erg vruchtbare landbouwgrond zijn een bijkomende troef.

³ Afhankelijk van de aard van de investering, de plaats en het volume dat weer wordt uitgevoerd.

Ethiopië scoort niet goed op de Transparency International ranglijst van corruptie, het bekleedt de 137ste plaats (gedeeld met Azerbeidzjan, Liberia, Oezbekistan, Irak en Indonesië). De infrastructuur laat te wensen over, het merendeel van de arbeidskrachten is ongeschoold, Ethiopië heeft geen eigen haven, er zijn soms ernstige droogten en de grensconflicten zijn sluimerend.

De private sector wordt aangemoedigd te investeren in de meeste sectoren van de economie. Zelfs de economische sectoren die tot op heden voorbehouden waren voor de Ethiopische overheid werden recent opengesteld voor buitenlandse en binnenlandse investeerders, zoals de defensienijverheid, opwekking van energie op waterkracht en telecommunicatiediensten. Sommige sectoren zijn nog steeds exclusief voorbehouden voor eigen overheidsinvesteerders (postdiensten, distributie en levering van elektriciteit, binnenlands luchttransport met capaciteit van meer dan twintig personen) en voor eigen private investeerders (onder andere export van onbehandelde koffie, oliezaden, peulvruchten; groothandel – behalve petroleum; kleinhandel; makelarij; reparatie van voertuigen; musea; banken; radio- en tv-uitzenddiensten en binnenlands luchttransport met capaciteit tot twintig personen).

De prioritaire sectoren voor buitenlandse investeringen zijn landbouw en aanverwante activiteiten zoals flori- en horticultuur, veestapel, visserij, bosbouw; landbouwverwerkende nijverheid; textielsector; ledernijverheid; toerisme en de bouwsector. Ook de mijnbouw (goud en andere edele metalen, zelfs gas en olie werden ontdekt) biedt interessante perspectieven.

Buitenlandse investeerders kunnen ook deelnemen aan de privatiseringsinitiatieven van de Ethiopische regering, die een onderdeel zijn van de algemene economische hervormingen. In de afgelopen tien jaar werden overheidsopdrachten uitgeschreven om 308 staatsondernemingen te privatiseren, waarvan er vandaag nog 90 geprivatiseerd moeten worden. Verder zijn nog 114 bedrijven op zoek naar strategische partners.

De landbouwsector is voor de regering de meest prioritaire sector. De regering is eigenaar van alle gronden, er is geen mogelijkheid tot privaat grondbezit in Ethiopië. Op een totaal van 73,6 miljoen hectare bebouwbare landbouwgrond is slechts 16,5 miljoen hectare of 22% in gebruik. Een kleine 80% van de gronden is nog niet bewerkt. Er worden enkel langlopende gebruiksrechten (50 tot 99 jaar) verleend,

ook aan buitenlandse investeerders. De pacht prijs is doorgaans erg laag. Een adequate infrastructuur ontbreekt doorgaans. Gronden in een straal van 100 km rond de steden hebben meestal wel een min of meer ontwikkelde infrastructuur, de boeren die het land bewerken krijgen van de regering een compensatie en worden geherhuisvest. Die gronden worden vooral vrijgemaakt voor buitenlandse investeerders in de horticuultuur- en floricultuursectoren.

Stedelijke gronden worden onderverdeeld in gronden voor industrieel gebruik en grond voor andere activiteiten. De Ethiopische regering geeft voorrang aan de uitbouw van de voorzieningen op de gronden voor industrieel gebruik (wegen, elektriciteit, water, telefoon enzovoort). Dergelijke gronden die door buitenlandse investeerders worden gebruikt voor de exploitatie van exportgerichte industrieën, zijn beschikbaar tegen lage prijzen.

De belangrijkste buitenlandse investeerders in Ethiopië zijn de EU (Frankrijk, Duitsland, Italië, Verenigd Koninkrijk), Zuid-Korea, Saoedi-Arabië en de Verenigde Staten van Amerika.

Er zijn nog geen investeringen van Belgisch/Vlaamse bedrijven in Ethiopië. Belangstelling om te investeren bestaat bij Vermaco (bouwsector, Deinze) en bij Eco-vita Laboratory (plantextracten, Ukkel). Twee particuliere Belgische investeerders zijn actief in Ethiopië.

3. Ontstaan van de overeenkomst

De voorbije dertig jaar sloot de BLEU verscheidene overeenkomsten inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen met landen die geen lid waren van de OESO.

Ethiopië behoort tot de minst ontwikkelde landen (de zogenaamde 'MOL') waarvoor de United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD) in januari 2001 het initiatief genomen heeft om onderhandelingen met het oog op het sluiten van investeringsovereenkomsten te vergemakkelijken door deze te groeperen en te laten plaatsvinden in de UNCTAD-zetel in Genève. Aldus wordt het 'economisch profiel' van deze MOL beter en sneller beklemtoond. Het grote voordeel is dat onderhandelingen met een reeks MOL gevoerd worden in eenzelfde locatie. Tijdens een evaluatie- en programatievergadering d.d. 4 december 2000 nam de werkgroep 'bilaterale investeringsverdragen' het UNCTAD-voorstel aan om met dergelijke landen onderhandelingen te beginnen op basis van de BLEU-typetekst.

Van 30 juni tot 4 juli 2003 vond in Genève een vierde onderhandelingsronde plaats. De onderhandelingen met Ethiopië werden succesvol afgerond met de parafering van de ontwerp teksten op 1 juli 2003.

De overeenkomst werd opgemaakt in het Nederlands, het Frans en het Engels. De Engelse versie is doorslaggevend bij een geschil over de interpretatie van de overeenkomst.

SPECIFIEKE BESPREKING VAN DE OVEREENKOMST MET ETHIOPIË

1. Inhoud van de overeenkomst

De BLEU-typetekst

De geparafeerde overeenkomst met Ethiopië bevat slechts enkele afwijkingen die hierna worden toegelicht. Hieronder gaat een gedetailleerde bespreking van de BLEU-typetekst.

De leden van de BLEU keurden een tekst goed die zij aan hun gesprekspartners voorstellen als basis van de onderhandelingen. Op 29 juni 1994 heeft de Vlaamse Regering die typetekst aanvaard. Sinds 2002 zijn milieu- en sociale clausules opgenomen in de type tekst.

Die zogenaamde BLEU-typetekst bepaalt principieel dat elke overeenkomstsluitende partij eender welke soort van investeringen door een natuurlijke persoon of een rechtspersoon met de nationaliteit van de andere partij op zijn grondgebied toelaat. Dit is de basis voor de bevordering van de investeringen.

De bescherming vindt men terug in de artikelen 3, 4 en 7 tot en met 9. Artikel 3 bevat een bepaling van niet-discriminatie terwijl artikel 4 stelt dat de investeerders de behandeling genieten van meest begunstigde natie. Die behandeling sluit wel de voorrechten van de investeerders van een derde staat uit, die verbonden zijn aan de deelneming aan een vrijhandelszone, een douane-unie, een gemeenschappelijke markt of een andere vorm van regionale economische organisatie.

Artikel 5 stelt dat de overeenkomstsluitende partijen dienen te streven naar een wetgeving die een hoge graad van milieubescherming biedt en dat zij die wetgeving stelselmatig moeten verbeteren.

Artikel 6 bepaalt dat de overeenkomstsluitende partijen dienen te streven naar een wetgeving die arbeidsnormen vastlegt in overeenstemming met de internationaal erkende rechten van werknemers en naar een verbetering van die normen.

Artikel 7 verbiedt elke maatregel van onteigening of nationalisatie, tenzij voor het openbaar nut, de veiligheid of het nationale belang van de overeenkomstsluitende partij en dan op voorwaarde dat de maatregel wettelijk en non-discriminatoir is en begeleid wordt door een gepaste en reële schadevergoeding. Dezelfde principes gelden voor schade als gevolg van oorlog en geweld.

Artikel 8 regelt de overmakingen van alle betalingen betreffende investeringen en lonen, waarbij de vrije transfer als principe geldt.

Artikel 9 voorziet een subrogatie van een partij of een openbare instelling in de rechten en de vorderingen van haar eigen investeerders, indien die partij of instelling schadevergoeding heeft uitbetaald aan die investeerders op grond van een garantie voor een investering. De andere betrokken partij kan dan aan de subrogerende verzekeraar de wettelijke of de contractuele verplichtingen van de investeerder opleggen.

Artikel 10 stelt dat wanneer een vraagstuk betreffende investeringen geregeld wordt bij de overeenkomst en bij de nationale wetgeving van de ene overeenkomstsluitende partij, dan wel bij internationale overeenkomsten, de investeerders van de andere partij aanspraak maken op de bepalingen die voor hen het meest gunstig zijn.

In artikel 11 worden de bijzondere overeenkomsten die vroeger tussen een partij en een investeerder van een andere partij gesloten werden, bevestigd. De bepalingen ervan vullen de algemene draagwijdte van deze typeovereenkomst aan. Met bijzondere overeenkomsten worden verbintenissen bedoeld die betrekking hebben op concrete investeringsprojecten.

De artikelen 12 en 13 regelen respectievelijk de procedure voor geschillen over investeringen tussen een investeerder van een partij en een andere partij en die tussen partijen betreffende de interpretatie en de toepassing van deze typeovereenkomst.

De overeenkomstsluitende partijen dienen ernaar te streven geschillen in de mate van het mogelijke door onderhandeling te regelen. Indien een minnelijke schikking onmogelijk blijkt te zijn, bepaalt artikel 12

dat het geschil, naar keuze van de investeerder, voorgelegd wordt aan hetzij de bevoegde rechtsmacht van de staat waar de investering gedaan werd, hetzij aan internationale arbitrage. Elke partij geeft haar voorafgaande en onherroepelijke toestemming om elk geschil aan dergelijke arbitrage te onderwerpen. Dit houdt in dat de partijen afstand doen van het recht om de uitputting van alle nationale administratieve en rechtsmiddelen te verzoeken. De uitspraken van het scheidsgerecht zijn onherroepelijk en bindend. Geen enkele overeenkomstsluitende partij kan hierbij als verweer aanvoeren dat de investeerder vergoed wordt door een verzekering of garantie.

Artikel 13 handelt over eventuele geschillen tussen de partijen wat de uitlegging of toepassing van deze overeenkomst betreft. Als een minnelijke schikking via diplomatieke weg mislukt, wordt het geschil eerst voorgelegd aan een gemengde commissie van vertegenwoordigers van de partijen. Wordt nog steeds geen oplossing gevonden, wordt het aan een college van drie scheidsrechters voorgelegd. Elke partij duidt één scheidsrechter aan. Die twee scheidsrechters duiden in onderling overleg een derde scheidsrechter als voorzitter van het college aan. Deze voorzitter is een onderdaan van een derde staat. Indien de scheidsrechters niet op deze wijze kunnen aangesteld worden, kan een partij zulk verzoek richten tot de voorzitter of ondervoorzitter van het Internationaal Gerechtshof. De uitspraken van het college van scheidsrechters zijn definitief en bindend.

Artikel 14 stelt de investeringen, die aan de overeenkomst voorafgegaan zijn, gelijk met de investeringen na de inwerkingtreding ervan. De vroegere investeringen worden dus eveneens beschermd.

Artikel 15 bepaalt de inwerkingtreding en de duur van de overeenkomst. De typeovereenkomst treedt een maand na de datum van de uitwisseling van de akten van bekrachtiging, in werking. Zij blijft van kracht gedurende een termijn van tien jaar, die zonder voorafgaande opzegging telkens stilzwijgend verlengd wordt met dezelfde termijn.

Afwijkingen van de BLEU-typetekst in de overeenkomst met Ethiopië

De meeste verschillen zijn slechts vormelijk. Zij slaan op het taalgebruik, op bepaalde feitelijke toestanden in de betrokken landen en op suggesties die de typetekst verbeteren of vervolledigen. Hier en daar werden toevoegingen ingelast op vraag van de Afrikaanse onderhandelaars.

Artikel 2.2 werd geschrapt gezien dat niets afdoet aan de algemene draagwijdte van artikel 2.1.

In artikel 4.1 wordt gesteld dat de investeerders de nationale behandeling of de behandeling van meest begunstigde natie genieten: “and” werd vervangen door “or”.

In artikel 7.3 werd bepaald dat het bedrag van de schadeloosstelling overeenkomt met de marktwaarde van de investeringen op de dag voordat de maatregelen werden bekendgemaakt. De Ethiopische delegatie verving het woord “actual” door “market” value. De BLEU kon de Ethiopische delegatie ervan overtuigen de formulering van de ontwerptekst met betrekking tot de intresten en compensaties toch te aanvaarden.

In artikel 8 (overmakingen) werden diverse aanpassingen aanvaard die geen fundamentele wijzigingen inhouden en die door de Nationale Bank van België vooraf werden onderzocht en aanvaard.

De Engelse tekst van artikel 10 kreeg een andere titel. Bovendien werd hij uitgebreid met een geherformuleerd artikel 11.1. Daarbij werden geen essentiële inhoudelijke wijzigingen aan de typetekst aangebracht. Door de samenvoeging van artikelen 10 en 11 wordt artikel 12 uit de typetekst artikel 11 enzovoort

In artikel 11.1 “regeling van investeringsgeschillen” werd de verzoening via diplomatieke weg op Ethiopisch verzoek geschrapt. Het kan aangewezen zijn, om niet vast te leggen dat er in ieder geval kan tussengekomen worden door middel van diplomatieke kanalen bij de oplossing van commerciële geschillen tussen een staat en een investeerder. Indien nodig kan dat nog altijd gebeuren, onafgezien van de juridische oplossing die beide partijen nastreven.

In artikel 13 worden de geschillen uitgesloten die dateren van voor de inwerkingtreding van de overeenkomst.

De Ethiopische delegatie had op voorhand een politiek akkoord gevraagd en gekregen voor de sociale- en milieuclausules, die integraal werden opgenomen in artikelen 5 en 6. Voor Ethiopië vormde de milieuclausule blijkbaar het grootste probleem.

2. Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) en de Raad van State

Het dagelijks bestuur van de SERV heeft zich op 29 november 2006 aangesloten bij het voorliggende ontwerp van de regeringsbeslissing.

In zijn advies d.d. 11 januari 2007 maakte de Raad van State geen opmerkingen.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Yves LETERME

*De Vlaamse minister van Economie, Ondernemen,
Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel,*

Fientje MOERMAN

*De Vlaamse minister van Bestuurszaken,
Buitenlands Beleid, Media en Toerisme,*

Geert BOURGEOIS

VOORONTWERP VAN DECREET

VOORONTWERP VAN DECREET

houdende instemming met de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de Federale Democratische Republiek Ethiopië inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend te Brussel op 26 oktober 2006

DE VLAAMSE REGERING

Op voorstel van de Vlaamse minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel en de Vlaamse minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Artikel 2

De overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de Federale Democratische Republiek Ethiopië inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend te Brussel op 26 oktober 2006, zal volkomen gevolg hebben.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Yves LETERME

De Vlaamse minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel,

Fientje MOERMAN

De Vlaamse minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme,

Geert BOURGEOIS

ADVIES VAN DE SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD VAN VLAANDEREN

Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

Brussel, 29 november 2006
RVP-IT/06-018Aan de heer Koen Jongbloet
Afdelingshoofd
Departement Internationaal Vlaanderen
Boudewijnlaan 30

1000 BRUSSEL

Betreft: Principiële goedkeuring van het ontwerp van decreet houdende instemming met de Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie, enerzijds, en de Federale Republiek Ethiopië, anderzijds, inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend te Brussel op 26 oktober 2006

Geachte heer,

Het dagelijks bestuur van de SERV heeft de teksten van bovenvermeld ontwerpdecreet ontvangen en doorgenomen en sluit zich aan bij het voorliggende ontwerp van de regeringsbeslissing.

In de hoop u hiermee van dienst te zijn geweest, tekenen wij,

Pieter Kerremans
administrateur-generaal

met vriendelijke groeten,

Philippe Muyters
voorzitter

kopie : minister Bourgeois

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

CDC

KONINKRIJK BELGIË

ADVIES 41.978/1

VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste kamer, op 20 december 2006 door de Vlaamse minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel verzocht haar, binnen een termijn van dertig dagen, van advies te dienen over een voorontwerp van decreet "houdende instemming met de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de Federale Democratische Republiek Ethiopië inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend te Brussel op 26 oktober 2006", heeft op 11 januari 2007 het volgende advies gegeven:

Bij het ontwerp zijn geen opmerkingen te maken.

CDC

41.978/1

De kamer was samengesteld uit

de Heren	M. VAN DAMME,	kamervoorzitter,
	J. BAERT,	
	W. VAN VAERENBERGH,	staatsraden,
	M. RIGAUX,	assessoren van de
	M. TISON,	afdeling wetgeving,
Mevrouw	A. BECKERS,	griffier.

Het verslag werd uitgebracht door de H. P. DEPUYDT, eerste auditeur-afdelingshoofd.

DE GRIFFIER,

DE VOORZITTER,

A. BECKERS

M. VAN DAMME

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

*De Vlaamse minister van Bestuurszaken,
Buitenlands Beleid, Media en Toerisme,*

DE VLAAMSE REGERING,

Geert BOURGEOIS

Op voorstel van de Vlaamse minister van Economie,
Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse
Handel en de Vlaamse minister van Bestuurszaken,
Buitenlands Beleid, Media en Toerisme;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Economie, Ondernemen,
Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel is
ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij
het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te
dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Artikel 2

De overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse
Economische Unie en de Federale Democratische
Republiek Ethiopië inzake de wederzijdse bevoor-
dering en bescherming van investeringen, ondertekend
te Brussel op 26 oktober 2006, zal volkomen gevolg
hebben.

Brussel, 16 februari 2007.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Yves LETERME

*De Vlaamse minister van Economie, Ondernemen,
Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel,*

Fientje MOERMAN

BIJLAGE

OVEREENKOMST**TUSSEN****DE BELGISCH-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE,
enerzijds,****EN****DE FEDERALE DEMOCRATISCHE REPUBLIEK ETHIOPIË,
anderzijds,****INZAKE****DE WEDERZIJDSE BEVORDERING EN BESCHERMING VAN INVESTERINGEN**

**OVEREENKOMST
TUSSEN
DE BELGISCH-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE,
enerzijds,
EN
DE FEDERALE DEMOCRATISCHE REPUBLIEK ETHIOPIË,
anderzijds,
INZAKE
DE WEDERZIJDSE BEVORDERING EN BESCHERMING VAN INVESTERINGEN**

**DE REGERING VAN HET KONINKRIJK BELGIË,
DE VLAAMSE REGERING,
DE WAALSE REGERING,
EN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING,
VENALS
DE REGERING VAN HET GROOTHERTOGDOM LUXEMBURG,
enerzijds,**

n

**DE REGERING VAN DE FEDERALE DEMOCRATISCHE REPUBLIEK ETHIOPIË,
anderzijds,**

hierna te noemen “de Overeenkomstsluitende Partijen”),

VERLANGENDE hun economische samenwerking te versterken door voor investeringen door
nvesteers van de ene Overeenkomstsluitende Partij gunstige voorwaarden te scheppen op het
rondgebied van de andere Overeenkomstsluitende Partij,

LIJN het volgende overeengekomen :

ARTIKEL 1**Begripsomschrijvingen**

voor de toepassing van deze Overeenkomst betekent de term :

“investeerder” :

- a) de “onderdanen”, zijnde elk natuurlijk persoon die volgens de wetgeving van het Koninkrijk België of het Groothertogdom Luxemburg of de Federale Democratische Republiek Ethiopië wordt beschouwd als een onderdaan van het Koninkrijk België of van het Groothertogdom Luxemburg dan wel van de Federale Democratische Republiek Ethiopië ;
- b) de “vennootschappen”, zijnde elke rechtspersoon die is opgericht in overeenstemming met de wetgeving van het Koninkrijk België of het Groothertogdom Luxemburg of van de Federale Democratische Republiek Ethiopië en waarvan de maatschappelijke zetel gevestigd is op het grondgebied van het Koninkrijk België of het Groothertogdom Luxemburg dan wel van de Federale Democratische Republiek Ethiopië.

“investering” : alle soorten vermogensbestanddelen en elke rechtstreekse of onrechtstreekse inbreng in speciën, natura of diensten, die worden geïnvesteerd of geherinvesteerd in welke economische sector ook.

Als investeringen in de zin van deze Overeenkomst gelden in het bijzonder, doch niet uitsluitend :

- a) roerende en onroerende goederen, alsmede andere zakelijke rechten zoals hypotheeken, retentierechten, pandrechten, rechten van vruchtgebruik en soortgelijke rechten ;
- b) aandelen, maatschappelijke aandelen en alle andere vormen van deelneming, met inbegrip van minderheidsdeelnemingen dan wel onrechtstreekse deelnemingen, in bedrijven die zijn opgericht op het grondgebied van een der Overeenkomstsluitende Partijen ;
- c) obligaties, tegoeden en gelijk welke prestatie die economische waarde heeft ;
- d) auteursrechten, rechten van industriële eigendom, technische werkwijzen, handelsnamen en goodwill ;
- e) publiekrechtelijke of contractuele concessies, waaronder die tot het opsporen, ontwikkelen, winnen of exploiteren van natuurlijke rijkdommen.

Veranderingen in de rechtsvorm waarin vermogensbestanddelen en kapitaal werden geïnvesteerd of geherinvesteerd doen geen afbreuk aan de omschrijving ervan als “investering” als bedoeld in deze Overeenkomst.

“opbrengst” : de bedragen die een investering oplevert, en met name, doch niet uitsluitend, winst, rente, vermogensaanwas, dividenden, royalty's en honoraria.

“grondgebied” :

- a) het grondgebied van het Koninkrijk België en het grondgebied van het Groothertogdom Luxemburg evenals de zeegebieden, d.w.z. de gebieden op en onder zee die zich voorbij de territoriale wateren van het Koninkrijk België uitstrekken en waarin het, overeenkomstig het internationaal recht, soevereine rechten en rechtsmacht uitoefent met het oog op de opsporing, de winning en het behoud van de natuurlijke rijkdommen ;
- b) wat de Federale Democratische Republiek Ethiopië betreft, het grondgebied waarover de Federale Democratische Republiek Ethiopië soevereine rechten en rechtsmacht uitoefent.

“Milieuwetgeving” : elke wetgeving van de Overeenkomstsluitende Partijen, of een bepaling uit die wetgeving, die in hoofdzaak gericht is op de bescherming van het milieu dan wel het voorkomen van enig gevaar voor het leven of de gezondheid van mens, dier of plant, door :

- a) het voorkomen, verminderen of beheersen van de uitstoot, de lozing of de emissie van verontreinigende stoffen en contaminanten ;
- b) het beheersen van milieugevaarlijke of toxische chemicaliën, stoffen, materialen en afvalstoffen, en het verspreiden van desbetreffende informatie ;
- c) het beschermen of in stand houden van in het wild levende dier- en plantensoorten, met inbegrip van bedreigde soorten, hun habitat en speciaal beschermde natuurgebieden op het grondgebied van de Overeenkomstsluitende Partij.

“Arbeidswetgeving” : de wetgeving van het Koninkrijk België, het Groothertogdom Luxemburg of de Federale Democratische Republiek Ethiopië, of bepalingen uit die wetgeving, die rechtstreeks verband houden met de volgende internationaal erkende rechten van werknemers :

- a) het recht op vereniging ;
- b) het recht op organisatie en collectieve onderhandeling ;
- c) het verbod op het gebruik van enige vorm van dwang- of slavenarbeid ;
- d) een minimumleeftijd voor de tewerkstelling van kinderen ;
- e) redelijke arbeidsomstandigheden op het gebied van minimumloon, aantal werkuren, veiligheid en gezondheid.

ARTIKEL 2

Bevordering van investeringen

Elke Overeenkomstsluitende Partij bevordert investeringen van investeerders van de andere Overeenkomstsluitende Partij op haar grondgebied en laat zodanige investeringen toe in overeenstemming met haar wetgeving.

ARTIKEL 3**Bescherming van investeringen**

1. Alle investeringen door investeerders van een der Overeenkomstsluitende Partijen genieten op het grondgebied van de andere Overeenkomstsluitende Partij een eerlijke en rechtvaardige behandeling.
2. Onder voorbehoud van maatregelen die noodzakelijk zijn voor de handhaving van de openbare orde, genieten deze investeringen een voortdurende bescherming en zekerheid, met uitsluiting van elke onredelijke of discriminatoire maatregel die, in rechte of in feite, het beheer, de instandhouding, het gebruik, het genot of de liquidatie van deze investeringen zou kunnen belemmeren.

ARTIKEL 4**Nationale behandeling en meest begunstigde natie**

1. In alle aangelegenheden met betrekking tot de behandeling van investeringen genieten de investeerders van elke Overeenkomstsluitende Partij op het grondgebied van de andere Overeenkomstsluitende Partij de nationale behandeling of de behandeling van meest begunstigde natie.
2. Met betrekking tot de werking, het beheer, het onderhoud, het gebruik, het genot, de verkoop of de vervreemding van investeringen dient elke Overeenkomstsluitende Partij investeerders van de andere Overeenkomstsluitende Partij op haar grondgebied een behandeling toe te kennen die niet minder gunstig is dan de behandeling die wordt toegekend aan haar eigen investeerders of de investeerders van een andere Staat, zo laatstgenoemde behandeling gunstiger is.
3. Deze behandeling behelst geenszins de voorrechten die door een Overeenkomstsluitende Partij worden verleend aan investeerders van een derde Staat in het kader van diens lidmaatschap van of associatie met een vrijhandelszone, een douane-unie, een gemeenschappelijke markt of enige andere vorm van regionale economische organisatie.
4. Het bepaalde in dit artikel is niet van toepassing op belastingzaken.

ARTIKEL 5**Milieu**

1. In het besef dat elke Overeenkomstsluitende Partij het recht heeft haar eigen niveau van nationale milieubescherming te bepalen en de beleidslijnen en prioriteiten ter zake van milieuontwikkeling vast te leggen alsmede haar ad hoc wetgeving dienovereenkomstig aan te nemen of te wijzigen, dient elke Overeenkomstsluitende Partij erop toe te zien dat haar wetgeving een hoog niveau van milieubescherming waarborgt en alles in het werk te stellen om voornoemde wetgeving voortdurend bij te sturen.

1. De Overeenkomstsluitende Partijen erkennen dat het niet passend is de nationale milieuwetgeving te versoepelen teneinde investeringen aan te moedigen. Elke Overeenkomstsluitende Partij dient er dan ook op toe te zien dat geen vrijstelling of enige andere afwijking van voornoemde wetgeving wordt toegestaan en dat ook geen mogelijkheid tot vrijstelling of andere afwijking wordt geboden teneinde het doen, onderhouden of uitbreiden van een investering op haar grondgebied aan te moedigen.
1. De Overeenkomstsluitende Partijen bevestigen andermaal de verbintenissen die ze zijn aangegaan in het kader van internationale milieuovereenkomsten. Ze zien erop toe dat deze verbintenissen in hun nationale wetgeving ten volle worden erkend en toegepast.
1. De Partijen erkennen dat de onderlinge samenwerking hen meer mogelijkheden biedt om de voorschriften inzake milieubescherming bij te sturen. Op vraag van de ene Overeenkomstsluitende Partij stemt de andere Overeenkomstsluitende Partij ermee in deskundigenoverleg te houden over eender welk onderwerp dat onder dit artikel ressorteert.

ARTIKEL 6

Arbeid

1. In het besef dat elke Overeenkomstsluitende Partij het recht heeft haar eigen normen ter bescherming van de arbeid vast te leggen en haar ad hoc wetgeving dienovereenkomstig aan te nemen of te wijzigen, dient elke Overeenkomstsluitende Partij erop toe te zien dat haar wetgeving arbeidsnormen vastlegt die in overeenstemming zijn met de internationaal erkende rechten van de werknemers, als bepaald in het 6e lid van Artikel 1, en ze voortdurend bij te sturen.
1. De Overeenkomstsluitende Partijen erkennen dat het niet passend is de nationale arbeidswetgeving te versoepelen teneinde investeringen aan te moedigen. Elke Overeenkomstsluitende Partij dient er dan ook op toe te zien dat geen vrijstelling of enige andere afwijking van deze wetgeving wordt toegestaan en dat ook geen mogelijkheid tot vrijstelling of andere afwijking wordt geboden teneinde het doen, onderhouden of uitbreiden van een investering op haar grondgebied aan te moedigen.
1. De Overeenkomstsluitende Partijen bevestigen andermaal de verbintenissen die ze zijn aangegaan als lid van de Internationale Arbeidsorganisatie alsmede hun verbintenissen op grond van de Verklaring van de IAO over de fundamentele principes en rechten met betrekking tot werk en de follow-up ervan. De Overeenkomstsluitende Partijen zien erop toe dat de arbeidsbeginselen en de internationaal erkende rechten van de werknemers, als bepaald in het 6e lid van Artikel 1, worden erkend en beschermd middels hun nationale wetgeving.
1. De Overeenkomstsluitende Partijen erkennen dat de onderlinge samenwerking hen meer mogelijkheden biedt om de arbeidsnormen bij te sturen. Op vraag van de ene Overeenkomstsluitende Partij stemt de andere Overeenkomstsluitende Partij ermee in deskundigenoverleg te houden over eender welk onderwerp dat onder dit artikel ressorteert.

ARTIKEL 7**Ontneming en eigendomsbeperking**

Elke Overeenkomstsluitende Partij verbindt zich geen enkele maatregel tot onteigening of nationalisatie noch enige andere maatregel te treffen die tot gevolg heeft dat aan de investeerders van de andere Overeenkomstsluitende Partij rechtstreeks of onrechtstreeks de hun toebehorende investeringen op haar grondgebied worden ontnomen.

Wanneer om redenen van openbaar nut, veiligheid of nationaal belang van het bepaalde in het eerste lid moet worden afgeweken, dienen de volgende voorwaarden te worden vervuld :

- a) de maatregelen worden genomen met inachtneming van een behoorlijke rechtsgang ;
- b) de maatregelen zijn niet discriminatoir of in strijd met bijzondere verbintenissen ;
- c) de maatregelen gaan vergezeld van voorzieningen voor de betaling van een billijke en reële schadeloosstelling.

Het bedrag van de schadeloosstelling komt overeen met de marktwaarde van de investeringen op de dag voordat de maatregelen werden bekendgemaakt.

De schadeloosstelling wordt uitgekeerd in gelijk welke omwisselbare munt. Ze moet zonder onnodige vertraging worden uitbetaald en moet vrij kunnen worden overgemaakt. Ze levert rente op tegen een gewone commerciële rentevoet vanaf de datum van de vaststelling van het bedrag tot de datum van uitbetaling.

Aan investeerders van de ene Overeenkomstsluitende Partij die verliezen lijden met betrekking tot hun investeringen wegens oorlog of een ander gewapend conflict, revolutie, een nationale noodtoestand of opstand op het grondgebied van de andere Overeenkomstsluitende Partij, wordt door laatstgenoemde, wat de restitutie, schadevergoeding, schadeloosstelling of een andere regeling betreft, een behandeling toegekend die ten minste gelijk is aan die welke aan de investeerders van de meest begunstigde natie wordt verleend.

ARTIKEL 8**Overmakingen**

Elke Overeenkomstsluitende Partij verleent de investeerders van de andere Overeenkomstsluitende Partij de toelating om alle met een investering verband houdende uitkeringen zonder onnodige vertraging vrij over te maken. De uitkeringen zijn onder andere doch niet uitsluitend :

- a) bedragen bestemd om de investering tot stand te brengen, te behouden of uit te breiden ;
- b) bedragen bestemd voor het nakomen van contractuele verbintenissen die verband houden met de investering, met inbegrip van de bedragen die nodig zijn voor de terugbetaling van leningen, royalty's en andere betalingen voortvloeiend uit licenties, franchises, concessies en andere soortgelijke rechten, alsmede de bezoldiging van geëxpatriëerd personeel ;
- c) de opbrengst van investeringen ;

- d) de opbrengst van de gehele of gedeeltelijke verkoop of liquidatie van investeringen, met inbegrip van meerwaarden van het geïnvesteerd kapitaal ;
- e) de in toepassing van artikel 7 uitgekeerde schadeloosstelling.

De overmakingen gebeuren in vrij inwisselbare munt, tegen de wisselkoers die op de datum van overmaking van toepassing is op contante transacties in de gebruikte munt.

ARTIKEL 9

Subrogatie

Indien één der Overeenkomstsluitende Partijen of één van haar openbare instellingen een schadeloosstelling uitkeert aan haar eigen investeerders op grond van een voor een investering verleende waarborg, erkent de andere Overeenkomstsluitende Partij dat de eerstgenoemde Overeenkomstsluitende Partij of de desbetreffende openbare instelling in de rechten en schuldvorderingen van de investeerders is getreden.

In verband met de overgedragen rechten kan de andere Overeenkomstsluitende Partij jegens de verzekeraar die in de rechten van de schadeloosgestelde investeerders is getreden, de verplichtingen laten gelden die wettelijk of contractueel op de investeerders rusten.

ARTIKEL 10

Toepasbare regels

Vanneer een vraagstuk omtrent investeringen wordt geregeld bij deze Overeenkomst en bij een bijzondere overeenkomst dan wel bij de nationale wetgeving van de ene Overeenkomstsluitende Partij dan wel bij internationale overeenkomsten waarbij de Partijen partij zijn of op een later tijdstip kunnen worden, kunnen de investeerders van de andere Overeenkomstsluitende Partij aanspraak maken op de bepalingen die voor hen het meest gunstig zijn.

ARTIKEL 11

Regeling van investeringsgeschillen

Van elk investeringsgeschil tussen een investeerder van de ene Overeenkomstsluitende Partij en de andere Overeenkomstsluitende Partij wordt schriftelijk kennis gegeven door de eerste Partij die een vordering instelt. De kennisgeving gaat vergezeld van een behoorlijk toegelichte nota.

De Partijen dienen ernaar te streven geschillen in de mate van het mogelijke door onderhandeling te regelen, indien nodig door deskundig advies in te winnen van een derde partij.

1. Wanneer de bij het geschil betrokken partijen niet rechtstreeks tot een minnelijke schikking zijn gekomen binnen zes maanden na ontvangst van de kennisgeving, wordt het, naar keuze van de investeerder, voorgelegd aan hetzij de bevoegde rechtsmacht van de Overeenkomstsluitende Partij waar de investering werd gedaan, hetzij aan internationale arbitrage.

Elke Overeenkomstsluitende Partij geeft daartoe haar voorafgaande en onherroepelijke toestemming elk geschil aan zodanige arbitrage te onderwerpen. Deze toestemming houdt in dat beide Partijen afstand doen van het recht om de uitputting van alle nationale administratieve en rechtsmiddelen te verzoeken.

1. In geval van internationale arbitrage, wordt het geschil naar keuze van de investeerder voorgelegd aan één van de volgende instellingen :

- een scheidsgerecht ad hoc, ingesteld volgens de arbitrageregels van de Commissie van de Verenigde Naties voor Internationaal Handelsrecht (U.N.C.I.T.R.A.L.);
- het Internationale Centrum voor Beslechting van Investeringsgeschillen (I.C.S.I.D.), dat is opgericht krachtens het Verdrag inzake de beslechting van geschillen met betrekking tot investeringen tussen Staten en onderdanen van andere Staten, dat op 18 maart 1965 te Washington voor ondertekening werd opengesteld, zodra elk van de Overeenkomstsluitende Partijen die partij zijn bij deze Overeenkomst partij is geworden bij het Verdrag. Zolang deze voorwaarde niet is vervuld, aanvaarden de Overeenkomstsluitende Partijen dat het geschil aan arbitrage wordt onderworpen overeenkomstig de Regels betreffende de Aanvullende Voorziening van het I.C.S.I.D. ;
- het Scheidsgerecht van de Internationale Kamer van Koophandel in Parijs ;
- het Instituut voor Arbitrage van de Kamer van Koophandel in Stockholm.

Indien wordt overgegaan tot de arbitrageprocedure op initiatief van een Overeenkomstsluitende Partij, wijst die Partij het scheidsgerecht aan waaraan het geschil zal worden voorgelegd.

1. Geen van de bij een geschil betrokken Overeenkomstsluitende Partijen, zal in enig stadium van de arbitrageprocedure of van de uitvoering van een scheidsrechterlijke uitspraak als verweer kunnen aanvoeren dat de investeerder die tegenpartij is bij het geschil, een vergoeding ter uitvoering van een in Artikel 9 van deze Overeenkomst vermelde verzekeringspolis of waarborg heeft ontvangen die het geheel of een gedeelte van zijn verliezen dekt.
1. De uitspraken van het scheidsgerecht zijn onherroepelijk en bindend voor de partijen bij het geschil. Elke Overeenkomstsluitende Partij verbindt zich ertoe ze uit te voeren overeenkomstig haar nationale wetgeving.

ARTIKEL 12

Geschillen tussen de Overeenkomstsluitende Partijen betreffende de uitlegging of toepassing van deze Overeenkomst

1. Geschillen betreffende de uitlegging of toepassing van deze Overeenkomst worden zoveel mogelijk langs diplomatieke weg beslecht.
1. Wanneer een geschil niet langs diplomatieke weg kan worden beslecht, wordt het voorgelegd aan een gemengde commissie bestaande uit vertegenwoordigers van beide Partijen. Deze Commissie komt op verzoek van de meest gerede Overeenkomstsluitende Partij en zonder onnodige vertraging bijeen.

- Indien de gemengde commissie het geschil niet kan regelen, wordt het op verzoek van een der Overeenkomstsluitende Partijen onderworpen aan een scheidsgerecht ad hoc dat voor elk geval afzonderlijk wordt samengesteld :

Elke Overeenkomstsluitende Partij benoemt een scheidsman binnen een tijdspanne van twee maanden vanaf de datum waarop een der Overeenkomstsluitende Partijen de andere Overeenkomstsluitende Partij in kennis heeft gesteld van haar voornemen het geschil aan arbitrage te onderwerpen. Binnen twee maanden na hun benoeming benoemen de twee scheidsmannen in onderling overleg een onderdaan van een derde Staat tot voorzitter van het scheidsgerecht.

Indien deze termijnen worden overschreden, kan een der Overeenkomstsluitende Partijen de President van het Internationale Gerechtshof verzoeken de noodzakelijke benoeming(en) te verrichten.

Indien de Voorzitter van het Internationale Gerechtshof onderdaan is van een Overeenkomstsluitende Partij of van een Staat waarmee een der Overeenkomstsluitende Partijen geen diplomatieke banden heeft of indien hij om een andere reden verhinderd is genoemde functie uit te oefenen, wordt de Vice-President van het Internationale Gerechtshof verzocht de benoeming(en) te verrichten.

- Het aldus samengesteld scheidsgerecht stelt zijn eigen procedureregels vast. Het doet uitspraak bij meerderheid van stemmen ; de uitspraken zijn onherroepelijk en bindend voor de Overeenkomstsluitende Partijen.
- Elke Overeenkomstsluitende Partij draagt de kosten van de door haar benoemde scheidsman. De kosten die voortvloeien uit de benoeming van de derde scheidsman en de ambtelijke kosten van het gerecht worden gelijkelijk door de Overeenkomstsluitende Partijen gedragen.

ARTIKEL 13

Toepassingsgebied

Deze Overeenkomst is van toepassing op investeringen die vóór en na de inwerkingtreding van deze Overeenkomst werden gedaan door investeerders van een Overeenkomstsluitende Partij op het grondgebied van de andere Overeenkomstsluitende Partij. Ze is evenwel niet van toepassing op vorderingen voortvloeiend uit geschillen die vóór de inwerkingtreding ervan zijn ontstaan.

ARTIKEL 14

Inwerkingtreding, duur en beëindiging

- Deze Overeenkomst treedt in werking een maand na de datum waarop de Overeenkomstsluitende Partijen de akten van bekrachtiging hebben uitgewisseld. Ze blijft van kracht gedurende een tijdvak van tien jaar.

Tenzij ten minste zes maanden vóór de datum van het verstrijken van de geldigheidsduur door een van beide Overeenkomstsluitende Partijen mededeling van beëindiging is gedaan, wordt deze Overeenkomst stilzwijgend verlengd voor een tijdvak van tien jaar, met dien verstande dat elke Overeenkomstsluitende Partij zich het recht voorbehoudt de Overeenkomst te beëindigen met inachtneming van een opzegtermijn van ten minste zes maanden vóór de datum van het verstrijken van de lopende termijn van geldigheid.

2. Ten aanzien van investeringen die vóór de datum van beëindiging van de Overeenkomst zijn gedaan, blijft deze van kracht gedurende een tijdvak van tien jaar vanaf de datum van beëindiging.

TEN BLIJKE WAARVAN, de ondergetekende vertegenwoordigers, daartoe naar behoren gemachtigd door hun onderscheiden Regeringen, deze Overeenkomst hebben ondertekend.

GEDAAN te Brussel, op 26 oktober 2006, in tweevoud, in de Nederlandse, de Franse en de Engelse taal, zijnde alle teksten gelijkelijk authentiek. In geval van verschil in uitlegging is de Engelse tekst doorslaggevend.

**VOOR DE BELGISCH-LUXEMBURGSE
ECONOMISCHE UNIE :**

**VOOR DE REGERING
VAN DE FEDERALE DEMOCRATISCHE
REPUBLIEK ETHIOPIË :**

Voor de Regering
van het Koninkrijk België :

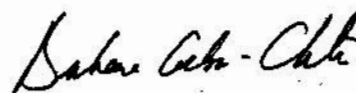
Voor de Regering
van
het Groothertogdom Luxemburg :

Robert DEVRIESE,
Gevolmachtigd Minister

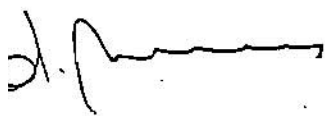

Alphonse BERNES,
Buitengewoon
en Gevolmachtigd
Ambassadeur

Berhane GEBRE-CRISTOS,
Ambassadeur

Voor de Vlaamse Regering :

Diane VERSTRAETEN,
Secretaris-generaal,
Departement Internationaal
Vlaanderen

Voor de Waalse Regering :

Robert DEVRIESE,
Gevolmachtigd Minister

Voor de Brusselse
Hoofdstedelijke Regering :

Robert DEVRIESE,
Gevolmachtigd Minister

AGREEMENT
BETWEEN
THE BELGIAN-LUXEMBOURG ECONOMIC UNION,
on the one hand,
AND
THE FEDERAL DEMOCRATIC REPUBLIC OF ETHIOPIA,
on the other hand,
ON
THE RECIPROCAL PROMOTION AND PROTECTION OF INVESTMENTS

**AGREEMENT
BETWEEN
THE BELGIAN-LUXEMBOURG ECONOMIC UNION,
on the one hand,
AND
THE FEDERAL DEMOCRATIC REPUBLIC OF ETHIOPIA,
on the other hand,
ON
THE RECIPROCAL PROMOTION AND PROTECTION OF INVESTMENTS**

**THE GOVERNMENT OF THE KINGDOM OF BELGIUM,
THE WALLOON GOVERNMENT,
THE FLEMISH GOVERNMENT,
AND THE GOVERNMENT OF THE REGION OF BRUSSELS-CAPITAL,
AS WELL AS
THE GOVERNMENT OF THE GRAND-DUCHY OF LUXEMBOURG,
on the one hand,**

and

**THE GOVERNMENT OF THE FEDERAL DEMOCRATIC REPUBLIC OF ETHIOPIA,
on the other hand,**

(hereinafter referred to as “the Contracting Parties”),

DESIRING to strengthen their economic cooperation by creating favourable conditions for investments by investors of one Contracting Party in the territory of the other Contracting Party,

HAVE agreed as follows :

ARTICLE 1**Definitions**

For the purpose of this Agreement,

1. The term “investors” shall mean :

- a) the “nationals”, i.e. any natural person who, according to the legislation of the Kingdom of Belgium, of the Grand-Duchy of Luxembourg or of the Federal Democratic Republic of Ethiopia, is considered as a citizen of the Kingdom of Belgium, of the Grand-Duchy of Luxembourg or of the Federal Democratic Republic of Ethiopia respectively ;
- b) the “companies”, i.e. any legal person constituted in accordance with the legislation of the Kingdom of Belgium, of the Grand-Duchy of Luxembourg or of the Federal Democratic Republic of Ethiopia and having its registered office in the territory of the Kingdom of Belgium, of the Grand-Duchy of Luxembourg or of the Federal Democratic Republic of Ethiopia respectively.

2. The term “investments” shall mean any kind of assets and any direct or indirect contribution in cash, in kind or in services, invested or reinvested in any sector of economic activity.

The following shall more particularly, though not exclusively, be considered as investments for the purpose of this Agreement :

- a) movable and immovable property as well as any other rights in rem, such as mortgages, liens, pledges, usufruct and similar rights ;
- b) shares, corporate rights and any other kind of shareholdings, including minority or indirect ones, in companies constituted in the territory of one Contracting Party ;
- c) bonds, claims to money and to any performance having an economic value ;
- d) copyrights, industrial property rights, technical processes, trade names and goodwill ;
- e) concessions granted under public law or under contract, including concessions to explore, develop, extract or exploit natural resources.

Changes in the legal form in which assets and capital have been invested or reinvested shall not affect their designation as “investments” for the purpose of this Agreement.

3. The term “returns” shall mean the proceeds of an investment and shall include in particular, though not exclusively, profits, interests, capital gains, dividends, royalties and fees.

4. The term “territory” shall apply to :

- a) the territory of the Kingdom of Belgium and to the territory of the Grand-Duchy of Luxembourg, as well as to the maritime areas, i.e. the marine and underwater areas which extend beyond the territorial waters of the Kingdom of Belgium upon which it exercises, in accordance with international law, its sovereign rights and its jurisdiction for the purpose of exploring, exploiting and preserving natural resources ;
- b) in respect of the Federal Democratic Republic of Ethiopia, the territory in respect of which the Federal Democratic Republic of Ethiopia exercises sovereign rights and jurisdiction.

5. The terms “environmental legislation” shall mean any legislation of the Contracting Parties, or provision thereof, the primary purpose of which is the protection of the environment, or the prevention of a danger to human, animal, or plant life or health, through :
- a) the prevention, abatement or control of the release, discharge, or emission of pollutants or environmental contaminants ;
 - b) the control of environmentally hazardous or toxic chemicals, substances, materials and wastes, and the dissemination of information related thereto ;
 - c) the protection or conservation of wild flora or fauna, including endangered species, their habitat, and specially protected natural areas in the Contracting Party's territory.
6. The terms “labour legislation” shall mean legislation of the Kingdom of Belgium, of the Grand-Duchy of Luxembourg or of the Federal Democratic Republic of Ethiopia, or provisions thereof, that are directly related to the following internationally recognised labour rights :
- a) the right of association ;
 - b) the right to organise and bargain collectively ;
 - c) a prohibition on the use of any form of forced or compulsory labour ;
 - d) a minimum age for the employment of children ;
 - e) acceptable conditions of work with respect to minimum wages, hours of work, and occupational safety and health.

ARTICLE 2

Promotion of investments

Each Contracting Party shall promote investments in its territory by investors of the other Contracting Party and shall accept such investments in accordance with its legislation.

ARTICLE 3

Protection of investments

1. All investments made by investors of one Contracting Party shall enjoy a fair and equitable treatment in the territory of the other Contracting Party.
2. Except for measures required to maintain public order, such investments shall enjoy continuous protection and security, i.e. excluding any unjustified or discriminatory measure which could hinder, either in law or in practice, the management, maintenance, use, possession or liquidation thereof.

ARTICLE 4**National and most favoured nation treatment**

1. In all matters relating to the treatment of investments, the investors of each Contracting Party shall enjoy national treatment or most-favoured-nation treatment in the territory of the other Contracting Party.
2. With respect to the operation, management, maintenance, use, enjoyment and sale or other disposal of investments, each Contracting Party shall accord, on its territory, to investors of the other Contracting Party, treatment no less favourable than that granted to its own investors or to investors of any other state if the latter is more favourable.
3. This treatment shall not include the privileges granted by one Contracting Party to investors of a third state by virtue of its participation or association in a free trade zone, customs union, common market or any other form of regional economic organisation.
4. The provisions of this article do not apply to tax matters.

ARTICLE 5**Environment**

1. Recognising the right of each Contracting Party to establish its own levels of domestic environmental protection and environmental development policies and priorities, and to adopt or modify accordingly its environmental legislation, each Contracting Party shall strive to ensure that its legislation provide for high levels of environmental protection and shall strive to continue to improve this legislation.
2. The Contracting Parties recognise that it is inappropriate to encourage investment by relaxing domestic environmental legislation. Accordingly, each Contracting Party shall strive to ensure that it does not waive or otherwise derogate from, or offer to waive or otherwise derogate from, such legislation as an encouragement for the establishment, maintenance or expansion in its territory of an investment.
3. The Contracting Parties reaffirm their commitments under the international environmental agreements, which they have accepted. They shall strive to ensure that such commitments are fully recognised and implemented by their domestic legislation.
4. The Contracting Parties recognise that co-operation between them provides enhanced opportunities to improve environmental protection standards. Upon request by either Contracting Party, the other Contracting Party shall accept to hold expert consultations on any matter falling under the purpose of this Article.

ARTICLE 6**Labour**

1. Recognising the right of each Contracting Party to establish its own domestic labour standards, and to adopt or modify accordingly its labour legislation, each Contracting Party shall strive to ensure that its legislation provide for labour standards consistent with the internationally recognised labour rights set forth in paragraph 6 of Article 1 and shall strive to improve those standards in that light.
2. The Contracting Parties recognise that it is inappropriate to encourage investment by relaxing domestic labour legislation. Accordingly, each Contracting Party shall strive to ensure that it does not waive or otherwise derogate from, or offer to waive or otherwise derogate from, such legislation as an encouragement for the establishment, maintenance or expansion in its territory of an investment.
3. The Contracting Parties reaffirm their obligations as members of the International Labour Organisation and their commitments under the International Labour Organisation Declaration on Fundamental Principles and Rights at Work and its Follow-up. The Contracting Parties shall strive to ensure that such labour principles and the internationally recognised labour rights set forth in paragraph 6 of Article 1 are recognised and protected by domestic legislation.
4. The Contracting Parties recognise that co-operation between them provides enhanced opportunities to improve labour standards. Upon request by either Contracting Party, the other Contracting Party shall accept to hold expert consultations on any matter falling under the purpose of this Article.

ARTICLE 7**Deprivation and limitation of ownership**

1. Each Contracting Party undertakes not to adopt any measure of expropriation or nationalisation or any other measure having the effect of directly or indirectly dispossessing the investors of the other Contracting Party of their investments in its territory.
2. If reasons of public purpose, security or national interest require a derogation from the provisions of paragraph 1, the following conditions shall be complied with :
 - a) the measures shall be taken under due process of law ;
 - b) the measures shall be neither discriminatory, nor contrary to any specific commitments ;
 - c) the measures shall be accompanied by provisions for the payment of adequate and effective compensation.
3. Such compensation shall amount to the market value of the investments on the day before the measures were taken or became public.

Such compensation shall be paid in any convertible currency. It shall be paid without undue delay and shall be freely transferable. It shall bear interest at the normal commercial rate from the date of the determination of its amount until the date of its payment.

4. Investors of one Contracting Party whose investments suffer losses owing to war or other armed conflict, revolution, a state of national emergency or revolt in the territory of the other Contracting Party shall be granted by the latter Contracting Party a treatment, as regards restitution, indemnification, compensation or other settlement, at least equal to that which the latter Contracting Party grants to the investors of the most favoured nation.

ARTICLE 8

Transfers

1. Each Contracting Party shall grant to investors of the other Contracting Party the free transfer, without undue delay, of all payments relating to an investment, including more particularly :
 - a) amounts necessary for establishing, maintaining or expanding the investment ;
 - b) amounts necessary for payments under a contract, including amounts necessary for repayment of loans, royalties and other payments resulting from licences, franchises, concessions and other similar rights, as well as salaries of expatriate personnel ;
 - c) returns from investments ;
 - d) returns from the total or partial liquidation of investments, including capital gains or increases in the invested capital ;
 - e) compensation paid pursuant to Article 7.
2. Transfers shall be made in a freely convertible currency at the rate applicable on the day transfers are made to spot transactions in the currency used.

ARTICLE 9

Subrogation

1. If one Contracting Party or any public institution of this Party pays compensation to its own investors pursuant to a guarantee providing coverage for an investment, the other Contracting Party shall recognise that the former Contracting Party or the public institution concerned is subrogated into the rights of the investors.
2. As far as the transferred rights are concerned, the other Contracting Party shall be entitled to invoke against the insurer who is subrogated into the rights of the indemnified investors the obligations of the latter under law or contract.

ARTICLE 10**Applicability of other rules**

If an issue relating to investments is covered both by this Agreement and by a specific agreement or by the national legislation of one Contracting Party or by international conventions, existing or to be subscribed to by the Parties in the future, the investors of the other Contracting Party shall be entitled to avail themselves of the provisions that are the most favourable to them.

ARTICLE 11**Settlement of investment disputes**

1. Any investment dispute between an investor of one Contracting Party and the other Contracting Party shall be notified in writing by the first party to take action. The notification shall be accompanied by a sufficiently detailed memorandum.

As far as possible, the Parties shall endeavour to settle the dispute through negotiations, if necessary by seeking expert advice from a third party.

2. In the absence of an amicable settlement by direct agreement between the parties to the dispute within six months from the notification, the dispute shall be submitted, at the option of the investor, either to the competent jurisdiction of the State where the investment was made, or to international arbitration.

To this end, each Contracting Party agrees in advance and irrevocably to the settlement of any dispute by this type of arbitration. Such consent implies that both Parties waive the right to demand that all domestic administrative or judiciary remedies be exhausted.

3. In case of international arbitration, the dispute shall be submitted for settlement by arbitration to one of the hereinafter mentioned organisations, at the option of the investor :

- an ad hoc arbitral tribunal set up according to the arbitration rules laid down by the United Nations Commission on International Trade Law (U.N.C.I.T.R.A.L.) ;
- the International Centre for the Settlement of Investment Disputes (I.C.S.I.D.), set up by the Convention on the Settlement of Investment Disputes between States and Nationals of other States, opened for signature at Washington on March 18, 1965, when each State party to this Agreement has become a party to the said Convention. As long as this requirement is not met, each Contracting Party agrees that the dispute shall be submitted to arbitration pursuant to the Rules of the Additional Facility of the I.C.S.I.D. ;
- the Arbitral Court of the International Chamber of Commerce in Paris ;
- the Arbitration Institute of the Chamber of Commerce in Stockholm.

If the arbitration procedure has been introduced upon the initiative of a Contracting Party, this Party shall request the investor involved in writing to designate the arbitration organisation to which the dispute shall be referred.

4. At any stage of the arbitration proceedings or of the execution of an arbitral award, none of the Contracting Parties involved in a dispute shall be entitled to raise as an objection the fact that the investor who is the opposing party in the dispute has received compensation totally or partly covering his losses pursuant to an insurance policy or to the guarantee provided for in Article 9 of this Agreement.
5. The arbitral awards shall be final and binding on the parties to the dispute. Each Contracting Party undertakes to execute the awards in accordance with its national legislation.

ARTICLE 12

Disputes between the Contracting Parties relating to the interpretation or application of this Agreement

1. Any dispute relating to the interpretation or application of this Agreement shall be settled as far as possible through diplomatic channels.
2. In the absence of a settlement through diplomatic channels, the dispute shall be submitted to a joint commission consisting of representatives of the two Parties ; this commission shall convene without undue delay at the request of the first party to take action.
3. If the joint commission cannot settle the dispute, the latter shall be submitted, at the request of either Contracting Party, to an arbitration court set up as follows for each individual case :

Each Contracting Party shall appoint one arbitrator within a period of two months from the date on which either Contracting Party has informed the other Party of its intention to submit the dispute to arbitration. Within a period of two months following their appointment, these two arbitrators shall appoint by mutual agreement a national of a third State as chairman of the arbitration court.

If these time limits have not been complied with, either Contracting Party shall request the President of the International Court of Justice to make the necessary appointment(s).

If the President of the International Court of Justice is a national of either Contracting Party or of a State with which one of the Contracting Parties has no diplomatic relations or if, for any other reason, he cannot exercise this function, the Vice-President of the International Court of Justice shall be requested to make the appointment(s).

4. The court thus constituted shall determine its own rules of procedure. Its decisions shall be taken by a majority of the votes ; they shall be final and binding on the Contracting Parties.
5. Each Contracting Party shall bear the costs resulting from the appointment of its arbitrator. The expenses in connection with the appointment of the third arbitrator and the administrative costs of the court shall be borne equally by the Contracting Parties.

ARTICLE 13**Scope of application**

This Agreement shall apply to investments made by investors of one Contracting Party in the territory of the other Contracting Party before or after its entry into force. It shall, however, not be applicable to claims arising out of disputes which occurred prior to its entry into force.

ARTICLE 14**Entry into force, duration and termination**

1. This Agreement shall enter into force one month after the date of exchange of the instruments of ratification by the Contracting Parties. The Agreement shall remain in force for a period of ten years.

Unless notice of termination is given by either Contracting Party at least six months before the expiry of its period of validity, this Agreement shall be tacitly extended each time for a further period of ten years, it being understood that each Contracting Party reserves the right to terminate the Agreement by notification given at least six months before the date of expiry of the current period of validity.

2. Investments made prior to the date of termination of this Agreement shall be covered by this Agreement for a period of ten years from the date of termination.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned representatives, duly authorised thereto by their respective Governments, have signed this Agreement.

DONE at Brussels, on the 26th day of October 2006, in two original copies, each in the French, Dutch and English languages, all texts being equally authentic. The text in the English language shall prevail in case of divergence of interpretation.

**FOR THE BELGIAN-LUXEMBOURG
ECONOMIC UNION :**

**FOR THE GOVERNMENT
OF THE FEDERAL DEMOCRATIC
REPUBLIC OF ETHIOPIA :**

For the Government
of the Kingdom of Belgium :

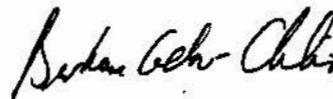
For the Government
of the Grand-Duchy
of Luxembourg :

Robert DEVRIESE,
Minister Plenipotentiary

Alphonse BERNIS,
Ambassador
Extraordinary and Plenipotentiary

Berhane GEBRE-CRISTOS,
Ambassador

For the Walloon Government :

**Robert DEVRIESE,
Minister Plenipotentiary**

For the Flemish Government :

**Diane VERSTRAETEN,
Secretary General,
Flemish Department of Foreign
Affairs**

**For the Government
of the Region of Brussels-Capital :**

**Robert DEVRIESE,
Minister Plenipotentiary**